

ROZVOD A OPĚTOVNÝ SŇATEK Z POHLEDU BIBLE

MT 19,3-9

SZ lidem Bůh dovolil mužům, aby mohli zapudit svou ženu pouze za předpokladu, že u nich najdou nějakou *hanebnost*:

Jestliže si muž vezme ženu, bude jejím manželem, ale pak se stane, že nenalezne milost v jeho očích, protože u ní našel nějakou *hanebnost*, napíše jí rozlukový lístek, dá jí ho a propustí ji ze svého domu. Odejde z jeho domu, půjde a bude patřit jinému muži. Když ji ten poslední muž začne nenávidět, napíše jí rozlukový lístek, dá jí ho a propustí ji ze svého domu, anebo jestliže ten poslední muž, který si ji vzal za ženu, zemře, její první manžel, který ji propustil, si ji nesmí znovu vzít, aby byla jeho ženou, poté, co byla poskrvněna. ^{Dt 24,1-4}

Jak ale definovat onu *hanebnost*? V Ježíšově době se o této otázce velmi debatovalo. Mezi židy bylo mužům povoleno zapudit svou ženu za nejneopatrnější přestupky, a žena byla poté osvobozena k tomu, aby se znovu oženila. Tento zvyk způsobil mnoho bídy a hříchu. V kázání na hoře prohlásil Pán Ježíš jasně, že manželský svazek je rozrušen jedině nevěností manželskému slibu. Řekl: „Každý, kdo opustí svou ženu, kromě případu smilstva, činí z ní cizoložnici; a kdokoli by ji pojal propuštěnou, dopouští se smilstva. ...Ježíš přišel na svět napravit omyly a obnovit v člověku mravní obraz Boží. Nesprávné názory na manželství se zakořenily v mysli učitelů Izraele. Neuznávali posvátnost manželského svazku. Člověk se tak zatvrdil, že dovedl pro maličkost opustit manželku anebo zachtělo-li se mu, odloučit ji od dětí a poslat ji pryč! To byla velká hanba a propuštěná žena prožívala často velká muka. ^{MB 63}

Pojďme se trochu blíže podívat na to, jak Kristus rozmlouval na toto téma s farizeji: Přistoupili k němu farizeové, aby ho pokoušeli. ^{Mt 19,3} a poté následuje debata o tom, z jakého důvodu je dovoleno propustit ženu. Pokud by Kristus odpověděl, že neexistuje důvod k rozvodu, obvinili by ho, že nerespektuje Mojžíšův zákon (Dt 24,1-4). Také by se tím dostal do sporu s Herodem, který se rozvedl s manželkou a znovu se oženil. Kdyby řekl, že existuje důvod k rozvodu, mohli obvinít z uvolněných mravů a z toho, že nebere vážně SZ výrok: *Neboť nenávidím propuštění, praví Hospodin, Bůh Izraele* ^{Mal 2,16} Ale Kristus si i s touto zdánlivě bezvýhodnou situací poradil. Pojďme se podívat na to, jak.

Někteří mají dojem, že zde Kristus ruší problematiku rozlukových lístků a ustanovuje nová pravidla. To ale není pravda, jednak ze samotného principu, že nové světlo nikdy neruší to staré, ale doplňuje jej (Mt 13,52); a pak taky kontext všech výroků o zapuzení žen ukazuje na to, že Kristus nepřišel zrušit Zákon (pět knih Mojžíšových), ani Proroky. Marek zaznamenává: *A přišli farizeové, aby ho pokoušeli. Ptali se ho, je-li muži dovoleno propustit svou ženu. On jim odpověděl: „Co vám přikázal Mojžíš?“ Oni pak řekli: „Mojžíš dovolil napsat rozlukový list a propustit.“* ^{Mk 10,2-4} Vidíme, že svou argumentaci ohledně rozvodů (podle Marka) Kristus hned od začátku postavil na tom, co bylo zjeveno ve SZ. Lukášovo evangelium také ukazuje na to, že Kristus nepřišel nic zrušit: Zákon a Proroci až do Jana; od té chvíle se zvěstuje Boží království a každý je do něho naléhavě zván. Je však snadnější, aby pominuly nebe a země, než aby padla jedna čárka Zákona. Každý, kdo propouští svou ženu a žení se s jinou, cizoloží, a kdo se žení s tou, kterou muž propustil, cizoloží. ^{Lk 16,16-18} A konečně i v kázání na hoře (Mt 5-7) Kristus nejprve jasně vymezil, že nepřišel zrušit Zákon (pět knih Mojžíšových, tedy včetně Dt 24,1-4) a Proroky (Mt 5,17, včetně Mal 2,16), a pak hovoří o rozlukovém lístku (Mt 5,31-32).

Cílem Jeho učení bylo obrátit myšlení lidí na Starý zákon a dát jim jasnou představu o v něm obsažených velkých pravdách. Po staletí se lid Izraele odvracel od Boha a ztrácel z dohledu vzácné pravdy, jež jim světil. Tyto pravdy byly zavaleny pověřivými formami a zvyky tak, že jejich pravý smysl zůstával ukryt. Kristus přišel, aby odklidil sutiny, jež zatemňovaly lesk pravd. Jako drahokamům jim dal nový lesk. Ukázal, že je dalek toho, aby pohrdal vyzkoušenými, starými, známými pravdami; přišel, aby jim dal zazářit v jejich pravé síle a kráse, v nádheře, kterou netušil žádný člověk Jeho doby. Jako Původce těchto zjevených pravd mohl lidu oznámit jejich pravý význam a očistit je od překrucování a falešných pouček, jež si osvojili vedoucí lidu, aby je přizpůsobili svému nesvatému stavu, jakož i svému nedostatku duchovního smyslu a chybějící Boží lásky. Odstranil vše, co tyto pravdy olupovalo o jejich život a jejich moc a daroval je opět světu v jejich původní svěžesti a závazné autoritě. ^{5T 709-710}

Dále si také připomeňme, že Kristus v těchto textech vůbec neřeší druhé manželství, jak častokrát vykladači předpokládají; vždyť farizeové se ho na to vůbec neptají. Jejich otázka zní, z jakého důvodu může muž zapudit ženu podle Dt 24,1-4. Ve starém zákoně měli židé druhé, třetí i další manželství dovoleno bez ohledu na to, kolik žen zapudili. Mojžíšův zákon mnohoženství nezakazoval, pouze „reguloval“ tak, aby ochránil práva žen (Dt 21,15-17; Ex 21,7-11). V Ježíšově době si ale židé brali tradičních, praktických a finančních důvodů pouze jednu ženu. Takže apoštol Pavel nepřikazuje, aby se lidé vzdali mnohoženství, z jeho výroků je patrné, že monogamii *přímo nepřikazuje*, protože to nebylo potřeba: s monogamií ve svých radách počítá (resp. *předpokládá ji*, viz 1. Kor 7,2; 1. Tim 3,2).

Dobře, tedy víme, co se zde neřeší, ale co se řeší? Neblahý zvyk farizeů, kteří „kupčili“ s ženami: Mezi židy bylo mužům povoleno zapudit svou ženu za nejnepatrnější přestupky, a žena byla poté osvobozena k tomu, aby se znovu oženila. Tento zvyk způsobil mnoho bídy a hříchu. ^{MB 63} Kristovi se tedy nelíbilo, že někteří farizeové zapudili svou ženu pro nějakou malichernost, a hned vzali si jinou, možná krásnější, možná bohatší, možná zábavnější, či jaký důvod si vlastně našli. Zneužívali možnost rozlukového lístku ke svým účelům. A Kristu se to samozřejmě nelíbí. Jakým způsobem Kristus odsoudil toto jednání?

Ježíš Kristus argumentuje tím, že na počátku Bůh stvořil muže a ženu, a že se ti dva stali jedním tělem. Tuto frázi chápali židé (a samotná Bible ji také tak vykládá) jako sexuální poměr dvou osob, o tom není pochyb: *Nebo nevíte, že kdo se připojuje k nevěstce, je s ní jedno tělo? Neboť Písmo praví: ‚Stanou se ti dva jedním tělem.‘* ^{1. Kor 6,16}. Kristus tedy v podstatě říká, že sexualita mezi mužem a ženou je pro člověka darem z ráje. Když proběhne v manželství tělesné spojení, je to vlastně Bůh, kdo ty dvě osoby k sobě spojuje. Kristus argumentuje Gn 2,24 (Mt 19,4-6), tedy tím, že spojením dvou osob do jednoho těla je Božím zásahem a proto by se měli farizeové vyvarovat „roztržení“ tohoto *jednoho těla*, jinak budou dělat něco, co je proti Boží vůli. Pokud se řekněme manžel dopustí smilstva s nevěstkou, stává se s nevěstkou jedním tělem ^{1. Kor 6,1}. Muž nemůže být z logiky věci současně jedním tělem jak s manželkou, tak i s nevěstkou, takže ten muž svým činem smilstva v podstatě sám odtrhuje od jednoho těla s manželkou, a to je vážná věc, protože se tím jde proti Boží vůli. To potvrzuje i apoštol Pavel: *Utíkejte před smilstvem! Každé prohřešení, kterého by se člověk dopustil, se netýká těla. Kdo však smilní, hřeší proti vlastnímu tělu.* ^{1. Kor 6,18} Jak to Pavel ale myslí, že *pouze* smilstvo se týká prohřešení vůči tělu? Co vnímá pod pojmem *tělo*? Toto slovo má v Bibli víc významů, nejčastěji se používá jako synonymum pro hříšnou přirozenost (resp. tělesnost), ovšem tento význam nedává v 1. Kor 6,18 smysl, nelze přece hřešit proti tělesné přirozenosti smilstvem. Jindy je tělo použito pro fyzickou stránku člověka. Určitě se ale shodneme, že třeba opilství, drogy, masochismus či jiné ničení bychom taky mohli označit jako hřích proti (našemu) tělu, ale v 1. Kor 6,18 jasně píše o tom, že *pouze smilstvo je hřích proti tělu*, takže se nezdá, že by měl na mysli právě tento význam. Jak to tedy je? Bezprostřední kontext ukazuje, že v tomto případě myslel apoštol *tělo ve významu manželského spojení manžela a manželky* (srov. Ef 5,28-31), v tomto případě tento princip vidíme v analogii ke spojení člověka a Hospodina: *Nevíte, že vaše těla jsou údy Kristovými? Vezmu tedy údy Kristovy a učiním je údy nevěstky? To ať se nestane! Nebo nevíte, že kdo se připojuje k nevěstce, je s ní jedno tělo? Neboť Písmo praví: ‚Stanou se ti dva jedním tělem.‘* Kdo se však připojuje k Pánu, je s ním jeden duch. *Utíkejte před smilstvem! Každé prohřešení, kterého by se člověk dopustil, se netýká těla. Kdo však smilní, hřeší proti vlastnímu tělu.* ^{1. Kor 6,15-18} Pouze smilstvo může *poskvřnit manželskou lož:* *Manželství ať je u všech ve vážnosti a manželské lože neposkvřněné, neboť smilníky a cizoložníky bude soudit Bůh.* ^{Žid 13,4} Takže manželský slib je závazný a ani jedna ze stran, které jej složily, nemůže být zproštěna nároků, jež na ni klade, vyjma případu cizoložství – znesvěcení manželského lože. ^{MS 22,}

Zdá se tedy, že zde Pavel poukazuje na to, že pouze smilstvo je jediným hříchem proti jednomu „tělu“, které vznikne manželským svazkem.

A jestliže farizeové „odtrhovali“ své tělo od svých manželek pro každou malichernost a spojovali se s jinými ženami, o to víc jdou proti Božím záměru! Pak Ježíš pokračuje v argumentaci (Mt 19,8) a podstatě říká: Ano, Mojžíš dal možnost zapudit ženu skrze rozlukový lístek, ale pozor! Rozlukový lístek byl ustanoven pouze jako spíš jako takový „plán B“ (resp. pro tvrdost srdcí (Mt 19,8) = protože lidé jsou hříšní a chybní a někdy to na tom světě jinak nejde), ne „plán A“, který tak farizeové zneužívali k tomu, aby si získali „lepší ženu“ (Mt 19,9). Bůh řekl: „Co tedy Bůh spojil, ať člověk neodděluje!“^{Mt 19,6} a Kristus přesto rozebírá zákon s možností rozvodu, jde-li o tvrdost srdcí. Jde-li o lidi zvrhlé, pak rozvod, který nebyl v původním Božím plánu, byl povolen.^{3SM 221}

Mojžíš ne že by nařídil^{Mt 19,7} (jak se domnívali farizeové), ale dovolil^{Mt 19,8} (jak řekl Kristus) dát ženě rozlukový lístek. *Tímto lístkem ne že by usnadnil a umožnil rozvod, ale právě naopak ztížil.* Někteří vykladači vnímají pokyn k sepsání rozlukového lístku jako naznačení soudního procesu, jiní jako sepsání dokladu o tom, že se žena může bez hanby znovu vdát; zase jiní navrhují, že při tom psaní mohl manžel znovu zvážit svůj krok... Ať už to bylo jakkoliv, je jasné, že rozlukový lístek chrání do jisté míry práva ženy tím, že zakazuje mužům se benevolentně a opakovaně rozvádět „jak na běžícím pásu“.

Tento neblahý farizejský zvyk Kristus jasně odsoudil i u Marka a Lukáše:

A jestliže by ona propustila svého muže a provdala se za jiného, cizoloží.^{Mk 10,12}

Každý, kdo propouští svou ženu a žení se s jinou, cizoloží, a kdo se žení s tou, kterou muž propustil, cizoloží.^{Lk 16,18}

Pak ale máme logicky otázku, proč Matouš zaznamenává ještě navíc slova o smilstvu. Jak známo, Matouš psal především pro židy a často zaznamenával určité situace, ve kterých se s nimi Kristus dostával do sporu, nebo komentoval některé jejich špatné výklady a pohledy na určitá témata. Právě učení o tom, že rozlukový list může člověk využít na základě Dt 24,1-4 ke svému prospěchu, bylo potřeba jasně a zřetelně odsoudit.

Navíc Matouš a Marek zaznamenávají dvě podobné, ale také v některých aspektech rozdílné debaty. Srovnajme obě otázky:

A přišli farizeové, aby ho pokoušeli. Ptali se ho, **je-li muži dovoleno propustit svou ženu.**^{Mk 10,2}

Přistoupili k němu farizeové, aby ho pokoušeli. Říkali: „**Je dovoleno, aby člověk propustil svou ženu z jakéhokoli důvodu?**“^{Mk 19,3}

Otázky jsou podobné, ale ne stejné. Někteří kritikové Bible ukazují na to, že každý z evangelistů zaznamenal tu stejnou debatu jinak a existuje mezi oběma příběhy rozpor. Existuje i snadnější a mnohem logičtější vysvětlení: jedná se o popisy dvou rozdílných událostí. Asi to zná každý z nás, že se v životě dostane do situace, kdy se ho třeba někdo zeptá na to, kdy přijde Kristus. A třeba za nějaký čas (třeba i za rok) přijde zase do našeho života někdo jiný a ptá se na to stejné, nebo podobné (například jak vím, že přijde Kristus). Podobně to mohlo být i s Ježíšem, za kterým přicházeli různí farizeové a zákoníci v různém čase a ptali se ho na různá nebo i podobná témata a Ježíš jim na ně odpovídal v závislosti na formulované otázce. Zde vidíme tento příklad:

Nečetli jste, že ten, který stvořil člověka, od počátku ‚učinil je jako muže a ženu‘? A řekl: ‚Proto člověk opustí otce i matku a přilne ke své ženě a ti dva budou jedno tělo‘, takže již nejsou dva, ale jedno tělo. Co tedy Bůh spojil, ať člověk neodděluje!“^{Mk 19,4-5}

Ježíš jim řekl: „Pro tvrdost vašeho srdce vám napsal toto přikázání. Od počátku stvoření je Bůh učinil jako muže a ženu. Proto opustí člověk svého otce i matku a přilne ke své ženě. A budou ti dva jedno tělo, takže již nejsou dva, ale jedno tělo. Co tedy Bůh spojil, ať člověk neodděluje. V domě se ho na to učedníci opět ptali. Řekl jim: „Kdo by propustil svou ženu a oženil se s jinou, cizoloží vůči ní. A jestliže by ona propustila svého muže a provdala se za jiného, cizoloží.“^{Mk 10,2-12}

Srovnejte si výše uvedené otázky a odpovědi. Vidíte? U Matouše se farizeové ptají Krista na to, zda je dovoleno rozvést manželství z jakéhokoliv důvodu. A Ježíš jim v odpovědi skutečně ten důvod uvádí (tedy smilstvo). V druhém případě se zase farizeové ptají, zda-li je dovoleno propustit svou ženu, čímž ho chtěli pokoušet. Pokud by řekl, že ne, potom by poukázali na Dt 24,1-4, pokud ano, pak by ho obvinili z toho, že podporuje rozvody, které Bůh nenávidí (Mal 2,16).

A Ježíš jim v podstatě ve své odpovědi „pouze“ řekne, že manželství je posvátné a od počátku byl jeden muž a jedna žena a toho se mají držet a nepřemýšlet (nekalkulovat) nad rozvody. Důvod není potřeba uvádět, protože se na něj neptají.

Také výrok u Matouše ohledně rozvodů Kristus říká přímo v debatě s farizei, zatímco podobný výrok u Marka říká až pak v soukromí učedníkům. U Marka tedy v té debatě s farizei zdůrazní posvátnost manželského svazku a víc to nekomentuje, neukazuje přímo na hřích farizeů, kdy zlehčovali lehkovážnými rozvody manželský svazek. Určitě si to farizeové domysleli, na co naráží, ale Ježíš není tak útočný a nechá je, aby si to domysleli sami. Na tento hřích pak konkrétně poukáže až v soukromí u učedníků, kterým v podstatě vysvětlí, na co ve své odpovědi narážel.

Již jsme studovali, na co chtěl Kristus poukázat citací z Gn 2,24, a jak na tomto verši ukazuje, že „roztržení“ muže a ženy je vážná věc. Aby to bylo farizeům naprosto jasné, co tím myslí, tak jim to přímo zdůrazní ve své argumentaci. Když ale pak soukromě hovoří s učedníky, předpokládá, že učedníci pochopili to, co chtěl prostřednictvím Gn 2,24 vysvětlit, a v textu Mt 10,10-11 už v podstatě jen přímo naráží na konkrétní neblahou praktiku farizeů, kteří propouštěli lehkomyšlně své ženy a brali si jiné: tento čin odsuzuje a viníky prohlašuje za cizoložníky. Na začátku tedy farizeové chtějí pokoušet Krista svou záludnou otázkou, na konci vidíme, jak Ježíš přešel do „protiútoků“ a ve své odpovědi chytře odpověděl tak, aby jim dal výtku.

Dále čteme u Matouše o tom, že nad tím učedníci přemýšleli. Podle Kristových slov by to totiž znamenalo, že pokud si muž vezme nevhodnou ženu, může mu ta žena dost ztížit život, nebo dokonce udělat ze života peklo, a on ji přitom nemůže zapudit (když se tedy nedopustí smilstva). Není pak lepší se „pro jistotou“ vůbec neženit (Mt 19,10-12)? A Kristus odpovídá, že jen někteří jsou ochotni a *schopni* přijmout zodpovědně toto poučení o manželství, těm, kterým je to dáno (= jsou způsobilí pro manželství Mt 19,11). Ostatní nemusí žít v manželství, ať už proto, že jsou k tomu povahově nezpůsobilí, nebo z vlastního rozhodnutí (Mt 19,12).

Výrok u Lukáše (Lk 16,18) zase Kristus používá v kontextu podobenství o nepoctivém správci (Lk 16,1-18). V tomto podobenství onen správce představoval židovské vůdce, kteří se dopouštěli špatností, ale ještě stále mohli věci napravit a uniknout Božímu soudu. Kristus jim tím podobenstvím říká, že stále mají u Boha naději. Na konci podobenství zdůrazňuje, že se farizeové dopouští špatností vůči Zákonu (tedy pěti knih Mojžíšových, tzn. i výroku o rozlukovém lístku v Dt 24,14) a Prorokům (Lk 16,16-17), proto je třeba urychleně jednat. Hned na to následuje výrok, který se dle studia Mt 19 týká neblahého zvyku farizeů, kteří propouštěli ženy kvůli malichernostem (Lk 16,18). Nevíme přesně, z jakého důvodu právě zde Kristus vzpomíná tento špatný farizejský zvyk. Naráží na to, že farizeové propouštěli ženy, a brali si nové ženy z bohatých rodin, a nabyli tak onoho nespravedlivého majetku (Lk 16,9)? Nebo naráží na tento zjevný špatný zvyk židovských vůdců, aby demonstroval těm, co se mu vysmívali (Lk 16,14), že jejich konání je opravdu zlé a jde proti principům Zákona a Proroků (Lk 16,17-18)? Ať už je to jakkoliv, Lk 16,18 musíme chápat ne jako všeobecnou poučku o důvodech k zapuzení ženy (to se v celém kontextu vůbec neřeší), ale jako narážku, která má co do činění s podobenstvím o nepoctivém správci. Musíme zkrátka brát v potaz literární kontext daného verše.

To také naznačuje řecký text, který můžeme přeložit doslovně takto:

Každý zapuzující ženu svou a ženící (se s) jinou cizoloží, a ta zapuzená od manžela vdávající se, cizoloží.“ Lk 16,18 dosl. překlad V řečtině je použit přítomný čas průběhový (present participle), což naznačuje kontinuitu: muž se rozvádí se ženou a v tomtéž okamžiku jakoby už (měl v úmyslu) si bere jinou.

Ještě hlubší pochopení výroků u Lukáše a Marka získáme rozborem Mt 5,31-3.

A jen tak pro zajímavost: výroky o rozvodech mají u Lukáše, Matouše i Marka v řečtině jiné znění, v každém z nich je použit jiný čas.

Doslovný překlad u Matouše a Marka (srovnejte s Lukášovým výrokem):

Pravím vám, že kdo by propustil svou ženu, pokud by to nebylo na základě smilstva, a oženil se s jinou, cizoloží; a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží. ^{Mt 19,9}

(čas: Aorist Subjunctive; tedy spíše něco hypotetického)

Kdo by propustil svou ženu a oženil se s jinou, cizoloží vůči ní. A jestliže by ona propustila svého muže a provdala se za jiného, cizoloží." ^{Mk 10,11-12} (podmiňovací způsob)

A jen tak pro zajímavost: Kristus v těch debatách ohledně důvodu k zapuzení ženy správně vyložil slovo *hanebnost* v Dt 24,1-4 jako sexuální poměr. Toto chápání naznačuje původní hebrejský text, ve kterém je pro slovo *hanebnost* v Dt 24,1 použit výraz עָרָוּ (ervah), což v překladu znamená doslova *nahota* (něčeho). Tento výraz samozřejmě neznamená pouze druhého vidět nahého, ale v Biblickém (židovském) pojetí to může znamenat také tělesný poměr. Úplně stejné slovo se totiž používá i na tomto místě: Nikdo z vás se nepřiblíží k žádnému svému pokrevnímu příbuznému, aby odhalil jeho nahotu. Já jsem Hospodin. Nahotu svého otce, to je nahotu své matky, neodhalíš. Je to tvá matka, neodhalíš její nahotu. Nahotu ženy svého otce neodhalíš; je to nahota tvého otce. Nahotu své sestry, dcery svého otce nebo své matky, ať narozené v domě či mimo něj -- neodhalíš jejich nahotu." (Lv 18,6-9... v podobném duchu to pokračuje až do v. 18). Není pochyb o tom, že se na tomto místě Písma zakazují sexuální poměry s příbuznými, ne pouze to, že někdo uvidí svého příbuzného s vlečeného ze šatů. Rozlukový list by se tedy měl použít pouze v případě, že se žena dopustila smilstva: Viděl jsem to, vždyť právě proto, že izraelská odpadlice cizoložila, jsem ji propustil a dal jsem jí rozlukový lístek. ^{Jer 3,8}

Za zmínku ještě stojí, že k odloučení ženy od muže nemuselo dojít z iniciace muže, který by ženu zapudil, ale žena sama mohla bez rozlukového lístku odejít z manželství. To naznačuje Iz 50,1, ve kterém je použita jednoduchá chiastická struktura:

Toto praví Hospodin:

(A) Kde je rozlukový list vaší matky, jímž jsem ji propustil?

(B) Nebo kdo je tu z mých věřitelů, jemuž jsem vás prodal?

(B') Hle, pro své viny jste byli prodáni

(A') a pro vaše přestoupení byla propuštěna vaše matka. ^{Iz 50,1}

(A,B/A'B') Celý text začíná dvěma řečnickými otázkami s negativní odpovědí (rozlukový lístek stejně jako věřitelé neexistují). Závěr z těchto otázek je pak rozvinut:

(A-A') Hospodin zdůrazňuje, že svoji ženu (židovský národ) nepropustil z vlastní iniciativy skrze rozlukový lístek, oni sami odešli od svého Boha, protože se dopouštěli nepravostí.

(B-B') Když muž neměl peníze, mohl prodat svému věřiteli své syny do otroctví (1. Král 4,1). Židé sice budou otroci v babylónském zajetí, ale Bůh zdůrazňuje, že své „židovské syny“ nepošle do zajetí, protože „nemá na zaplacení“ (patrně myšleno sarkasticky), ale kvůli jejich hříchům.

Mt 5,31-32

Ale já vám pravím, že každý, kdo propouští svou ženu, kromě případu smilstva, uvádí ji do cizoložství,³ a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží.³ Mt 5,31-32

Vidíme, že v kázání na hoře blahoslavenství Pán Ježíš jasně prohlásil, že rozvázání manželského svazku je nepřipustné. Jedinou výjimkou může být nevěra manželskému slibu. Řekl: Pravím vám, že kdo by propustil svou ženu, pokud by to nebylo na základě smilstva, a oženil se s jinou, cizoloží; a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží. ^{MB 63}

Jedna věc nám tu ale nedává logiku: podle těchto slov už jen to, že muž ze své vůle zapudí ženu, tak se žena stává cizoložnicí. Když se ale podíváme do řeckého textu, zjistíme, že to tak není:

(1) - ποιει - *dělat, udělat, někdy též vykonat, vystavit, stávat se, přinášet, uvádět, atd.*

(2) - μοιχευθηναι – doslova (k) cizoložství Pak by tedy doslovný překlad zněl takto:

Ale já vám pravím, že každý, kdo propouští svou ženu, kromě případu smilstva, udělal (vystavil, přinesl, ...) ji (k) cizoložství, a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží.³ Mt 5,32

Tedy nám to dává smysl: propuštěná žena je vystavena k (pokušení, možnosti) cizoložit, není tedy ještě cizoložnice. Jak by taky mohla, vždyť za nic nemůže, a z její strany k cizoložství nedošlo.

Všimněte si také slova (3) μοιχευεται, doslova *cizoložství*. Jak napovídá i české slovo („cizí lože“), v Bibli se výraz cizoložství skutečně v objevuje pouze v případech, že se někdo již ženatý/vdaná dopouští tělesného poměru mimo manželskou loži. Naopak výraz smilstvo (πορνεία) se používá obecně pro zakázaný poměr jako takový (jak u lidí v manželství, tak i mezi lidmi, co nežijí v manželství). A v dovětku v Mt 5,32 je použit výraz cizoložství, což znamená, že žena, která je zapuzena mužem na jiném základě než na smilstvu, je vystavena k cizoložení. Takže text naznačuje, že ona zapuzená žena je stále ještě manželkou svého muže, proto by se každý, kdo by s ní měl poměr, dopustil cizoložství (ne smilstva, protože je stále vdaná). Dle židovských zvyků se sice nemuselo jednat o cizoložství, protože žena je od svého muže již zapuzena, ale před Bohem to tak není. Žena může být od svého manžela zákony země rozloučena a přece není v očích Božích rozloučena, ve smyslu vyššího zákona. Jen jediný hřích, cizoložství, může oprostít muže či ženu od manželského slibu v očích Božích. Zákon světa může sice dovolit rozvod, jsou však přesto ve světle Bible, podle zákonů Božích mužem a ženou. ^{MB 63}

Právě na tyto případy, kdy se dva lidé před Bohem dopustí cizoložství, naráží i naše dva známé verše z Marka a Lukáše:

A jestliže by ona propustila svého muže a provdala se za jiného, cizoloží. ^{Mk 10,12}

Každý, kdo propouští svou ženu a žení se s jinou, cizoloží, a kdo se žení s tou, kterou muž propustil, cizoloží. ^{Lk 16,18}

Ještě zajímavost: za smilstvo můžeme považovat nejenom nevěru, ale také praktikování homosexuality, jak vyplývá ze slov apoštola Pavla: Proto je Bůh vydal do potupných vášní. Jejich ženy vyměnily přirozený styk za nepřirozený a stejně i muži zanechali přirozeného styku s ženou a ve své touze se rozpálili jeden k druhému, muži s muži páchají hanebnost a sami na sobě dostávají zaslouženou odplatu za svoje poblouzení. ... Jsou naplněni veškerou nepravostí, *smilstvem*,... ^{Ř 1,26-27,29}, a také pedofilii, jak o tom vypovídá jeden dopis EGW člověku, který se dopouštěl těchto zvrhlostí (pro lepší studium je dobré si přečíst celý dopis): Říkáš, že jsi nespáchal cizoložství. Bůh viní z cizoložství každého, kdo tyto věci provádí a všichni, kteří tyto nemravné způsoby přenášejí na jiné, pošpiňují jejich duši nemravnými představami. ^{TSB 127}. Tyto texty dosvědčují oficiální stanovisko naší církve: *Nevěra manželskému slibu byla obvykle považována za cizoložství nebo smilstvo. Nicméně novozákonní termín překládaný slovem „smilstvo“ označuje ještě další sexuální úchytky (1K 6,9; 1Tm 1,9,10; Ř 1,24–27). Proto sexuální perverze, jako je incest (krvesmilstvo), zneužívání dětí nebo homosexuální praktiky, považujeme rovněž za zneužívání sexuality a znehodnocování Božího záměru pro manželství. Z tohoto důvodu je také považujeme za oprávněné důvody k odluce nebo rozvodu.*

1. KORINTSKÝM 7. KAPITOLA

Někteří vykladači poukazují na různé verše z 1. Korintským 7. kapitolu a říkají, že ani apoštol Pavel nevnímal existenci jakékoliv možnosti rozvodu a uzavření nového sňatku. Je to ale skutečně tak? Pojdme si rozebrat celou kapitolu, abychom správně pochopili všechny Pavlovi výroky v jejich literárním kontextu.

Na začátku kapitoly čteme: O tom, co jste mi psali: Pro člověka je dobré, aby se nedotýkal ženy. ^{1. Kor 7,1} Vzhledem k tomu, že v následujících větách Pavel zastává opačného názor: totiž že by se muži právě měli dotýkat svých žen, aby se vyhnuli smilstvu (1. Kor 7,2-7), se zdá, že podtržená věta je citací dopisu, který napsali Korintští Pavlovi, a apoštol na tento jejich postoj v následujících řádcích reaguje. Postupně se pak v celé kapitole obrací k lidem, kteří jsou ohledně manželských vztahů v různém postavení:

a) Rady svobodným mužům a ženám (1. Kor 7,8-9)

b) Rady manželským párům (1. Kor 7, 10-11). Všimněte si, že Pavel své rady ohledně této skupiny lidí staví na autoritě Pána, tedy Krista (J 20,28-29; 2. Tim 4,22; ...). Je zajímavé, že se v celé 7. kapitole neobjevuje slovo pro *zapuzení* (ἀπολύσαι) ženy nebo muže, se kterým jsme se až doteď stětovali v evangeliích. Zdá se, že se tento výraz používal pravděpodobně pouze v židovské terminologii ohledně rozlukových lístků. Ale přeci jenom můžeme vidět mezi 1. Kor 7,10-11 a Mt 19,2-9 nějakou spojitost: Pavel přikazuje, aby žena od muže neodcházela. ^{1. Kor 7,10} doslova *neodděluje* (*neroztrhuje*) se od něj. Řecké slovo *neodděluje* (χωρίζω) zde použité nacházíme také v Mt 19,5-6: A řekl: ‚Proto člověk opustí otce i matku a přilne ke své ženě a ti dva budou jedno tělo‘, takže již nejsou dva, ale jedno tělo. Co tedy Bůh spojil, ať člověk *neodděluje*! ^{Mt 19,5-6} Když jsme studovali tento oddíl, vyvodili jsme závěr, že právě toto oddělení, o kterém se zde hovoří, je vlastně roztržení (oddělení) jednoho těla s manželkou/manželem, tedy případ smilstva. Pavel se na tomto místě odvolává na Kristovu argumentaci v oblasti manželství, kterou pravděpodobně čtenáři, dříve pohané a nyní křesťané znali evangelia Kristova, znali:

Manželům však nařizují -- ne já, ale Pán -- aby žena od muže neodcházela. Když by však přece odešla, ať zůstává nevdaná nebo ať se s mužem smíří. Také muž ať neopouští ženu. ^{1. Kor 7,11}

srovnej:

Pravím vám, že kdo by propustil svou ženu, pokud by to nebylo na základě smilstva, a oženil se s jinou, cizoloží; a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží. ^{Mt 19,9}

Řekl jim: „Kdo by propustil svou ženu a oženil se s jinou, cizoloží vůči ní. A jestliže by ona propustila svého muže a provdala se za jiného, cizoloží. ^{Mk 10,11-12}

Žena se tedy podle Krista a Pavla, který Krista cituje, nemá se svým mužem trhat, ve smyslu roztrhávat jedno tělo. Existuje i možnost tzv. *rozluky* (1. Kor 7,11), kdy může žena z nějakého důvodu na určitý čas odejít (řecké slovo ἀφίημι znamená doslova *odejít, zanechat*), od muže, nebo muž od ženy, ale pak se k sobě zase mají vrátit. Žena tedy nemusí nutně setrvat v jedné domácnosti s mužem, který se například vůči ní dopouští násilí, soustavně ji ponižuje, apod.

c) Rady křesťanům, žijící s nevěřícím partnerem (1. Kor 7,12-16), kterým Pavel radí, že mohou svého partnera (doslova) fyzicky *opustit*, reps. *poslat pryč* (3x použité slovo pro opustit (ἀφίημι).

Pavel dále (doslova) píše toto: Jestliže však ten nevěřící se oddělí, necht' se oddělí, není pod otroctvím ten bratr nebo ta sestra v takových (případech). Však do míru povolal nás Bůh. ^{1. Kor 7, 15} Podtržená slova jsou χωρίζω, jedná se tedy stejné slovo, které používá Kristus v oddělení se muže a ženy a Pavel v předchozích verších (viz výše), což v podstatě znamená smilstvo. Apoštol tedy zdůrazňuje, že věřící člověk nemá opouštět svého nevěřícího partnera jenom proto, že je nevěřící, navíc když jde i o děti. Ale pokud se nevěřící partner dopustí smilstva (tedy *rozdělí se* od jednoho těla), tak potom může věřící člověk odejít od nevěřícího.

Pokud je manželka nevěřící a odpůrce pravdy, manžel ji ve světle Božího zákona nemůže z tohoto důvodu odvrhnout. Aby se choval v souladu se zákonem Hospodina, musí s ní zůstat, pokud se ona sama nerozhodne odejít. Dopis 8,1888

Slova o míru můžeme vnímat tak, že pokud věřící partner bude s nevěřícím a bude mezi nimi pokoj a mír, což je něco, do čeho nás Bůh povolává, netřeba to měnit. Ale pokud se nevěřící partner dopustí rozdělení jednoho těla, může nastat rozvod a opuštění, a věřící partner tak může ukončit toto (doslova) „otroctví“ vůči nevěřícímu. Ale věřící má dát nevěřícímu šanci a mít na něj pozitivní vliv co to jen jde (1. Kor 7,16-17). Je-li žena nevěřící a protiví se muži, nemá tento podle Božího zákona právo ji na základě toho odstrčit. Ve shodě s Božím zákonem musí u ní setrvat, nechce-li ona sama od něj odejít. Snad prožívá protivenství, různé urážky a útisky; dostane se mu útěchy, síly a opory v Bohu, který umí pomoci v každé tísní. Má být mužem čisté mysli, pevných zásad, rozhodný, a Bůh mu dá moudrost, jak se má zachovat. Letter 8, 1888

Apoštol ví, že je to může být těžké, ale připomíná křesťanům, aby pracovali a působili v tom postavení, ve kterém se právě nachází; tuto myšlenku pak ještě dál rozvíjí (1. Kor 7,18-24).

d) Následují rady těm, kteří mohou zavřít nový sňatek (1. Kor 7,25-26). Nejprve tedy Pavel radí pannám, že vzhledem k pronásledování si myslí, že bude lepší, když se nevdají (1. Kor 7,26), ale hned nato dodává, že uzavřít sňatek není pro ně hřích.

Následuje zajímavá věta: *Jsi připoután k ženě? Nehledej rozluku. Jsi volný? Nehledej si ženu.* 1. Kor 7,27 V této větě Pavel komentuje dva případy mužů: jedni, kteří jsou připoutáni k ženě, tedy v manželském svazku; těm radí, aby v něm setrvali a nehledali λύσις, což je jediné takové řecké slovo v Bibli a znamená *rozpuštění, uvolnění, rozvod*. Pak píše toto:

λέλυσαι ἀπὸ γυναικός? Přeloženo doslova: (jsi) Rozvázán od ženy?

Podtržené řecké slovo znamená doslova *ztratit, rozvázat, uvolnit, zničit, anulovat*. Když Pavel radí obecně svobodným lidem v 1. kor 7; 1. Kor 7,8 a 1. Kor 11,32, používá pro takovou skupinu lidí jiné řecké slovo: ἀγάμοις. V tomto verši Pavel tedy nekomentuje svobodné (těmi už se zabýval v 1. Kor 7,8-9), ale jinou skupinu lidí, a dle významu onoho řeckého slova jde o muže, kteří jsou *rozvázání (uvolnění, anulování)* od (konkrétní) ženy, tedy skupina rozvedených mužů, kteří jsou od své ženy rozvázání. Těm sice radí, aby si nikoho nehledali, ale ne proto, že by to Kristus nebo kdokoli zakazoval, ale vzhledem k tomu, jaké pronásledování přijde (1. Kor 7,28-29). Hned na to ale znovu zdůrazňuje, že tito lidé mají právo se znovu oženit, aniž by se dopustili hříchu. Zdá se tedy, že nejpřesnější překlad této věty najdeme v překladu B21: *Jsi v manželském svazku? Nesnaž se o rozvod. Jsi rozveden? Nesnaž se najít ženu.* 1. Kor 7,27 B21

e) Pak se vrací Pavel k pannám a i na tuto skupinu aplikuje svoji myšlenku o tom, že je lepší vzhledem k narůstajícímu pronásledování, aby se neuzavíraly sňatky (1. Kor 7,28-38), ale i když vstoupí do manželství, není to hřích (1. Kor 7,38).

f) Nakonec řeší vdovy a vdovce, kterým opět zdůrazňuje vliv přicházejícího nebezpečí (1. Kor 7,39), ale znovu jim další manželství striktně nezakazuje.

Vidíme, že všechny Biblické verše si navzájem neprotiřečí, ale naopak: navzájem se doplňují a rozvíjí. Mějme obecně na paměti, že Bible nepodává vyčerpávající studii na určité téma na jednom místě, ať už se jedná třeba o téma zapuzení, druhého Kristova příchodu, Kristovy přirozenosti či předpovědi ohledně Mesiáše. Pokud chceme získat ucelený obraz o nějaké tématice nebo nauce, je zapotřebí brát v potaz VŠECHNY Biblické verše a pasáže na určité téma. Tohoto principu se držel jak Kristus (Lk 24,27), tak i později apoštolové ve svých epištolách, když studovali určité téma. Například když chtěl Pavel dokázat, že všichni lidé zhřešili, používá Ř 3,10-18 čtyři místa ze SZ, které „slepuje“ dohromady a pak z nich v následujícím textu vyvozuje určité myšlenky. I v tomto případě musíme tedy brát potaz všechny Biblické verše ohledně rozdělení muže a ženy, které v Bibli máme. A vidíme, že se všechny navzájem doplňují a neprotiřečí si.

Pavel ještě naráží na myšlenku rozvodu v **epištole Římanům**. V ní vysvětluje, že židé skrze Kristovu smrt zemřeli zákonu, aby se pak symbolicky oddali vzkříšenému Kristu, jako se žena oddá muži: Což nevíte, bratři -- vždyť mluvím k těm, kteří znají Zákon -- že zákon panuje nad člověkem, jen pokud je živ? Vdaná žena je zákonem vázána k žijícímu muži; jestliže však její muž zemře, je tohoto zákona zproštěna. Nuže tedy, pokud je její muž naživu, oddá-li se jinému muži, bude prohlášena za cizoložnici. Jestliže však její muž zemře, je od toho zákona svobodná, takže nebude cizoložnicí, když se oddá jinému muži. Právě tak, moji bratři, jste i vy zemřeli Zákonu skrze tělo Kristovo, abyste se oddali jinému, tomu, který byl vzkříšen z mrtvých, abychom přinesli ovoce Bohu. ^{Ř 17,1-4}. Pavel se ale v této teologické studii nezabývá otázkou důvodů k zapuzení či rozvodu, pouze vypráví podobenství, ve kterém je žena symbolizuje křesťany (čtenáře), a manžel znázorňuje Krista. V tomto obrazu vzpomíná teoretickou možnost cizoložství – ale hned ji zavrhuje s tím, že by se přece čtenáři neradi dopustili tohoto odporného hříchu. Dále už tuto možnost nerozebírá, ale píše o tom, že jestliže Kristus zemřel, a oni uvěřili ve vzkříšeného Krista, tak to není nic proti ničemu (= cizoložství) oddat se Mu a vírou Ho přijmout symbolicky za svého manžela.

ROZVOD A EGW

Takže docházíme k závěru, že muž smí opustit manželku (nebo manželka muže) jedině tehdy, dopustí-li se cizoložství. ^{AH 345} Jinde EGW napsala: Dne 11. ledna 1888. Dlouho jsem si povídala se sestrou C. a přesvědčovala ji, že manželský slib je závazný a ani jedna ze stran, které jej složily, nemůže být zproštěna nároků, jež na ni klade, vyjma případu **cizoložství – znesvěcení manželského lože**. Náš rozhovor o této věci byl velmi prospěšný. ^{MS 22,1888} Jinými slovy: Manželství ať je u všech ve vážnosti a **manželské lože neposkvrněné, neboť smilníky a cizoložníky bude soudit Bůh.** ^{Žid 13,4}

Ellen Whiteová ve dvou dopisech píše o tom, že je možnost kvůli smilstvu zrušit manželství a uzavřít nový sňatek. To platí jak pro muže: Ona opustila jeho a provdala se za jiného muže. Nevidím v Písmu nic, co by mu zakazovalo v Pánu se znovu oženit. Má na náklonnost ženy právo.... ^{Letter 50, 1895}, tak i pro ženy: ...nemá dosud právo provdat se za jiného muže. Kdyby však byla (nebo jiná žena), rozvedená proto, že manžel se provinil smilstvem, smí se libovolně provdat. ^{Letter 4a 1863}

Tak to je v Božích očích je jen na nás, abychom tyto věci přijali. Světské úřady sice mohou rozvést i manžele z jiné příčiny, ale u Boha se principy nemění: Žena může být od svého manžela zákony země rozloučena a přece není v očích Božích rozloučena, ve smyslu vyššího zákona. Jen jediný hřích, cizoložství, může oprostít muže či ženu od manželského slibu v očích Božích. Zákon světa může sice dovolit rozvod, jsou však přesto ve světle Bible, podle zákonů Božích mužem a ženou. ^{AH 344}

A tyto principy nemůže změnit žádný člověk na světě. Ellen Whiteová jednomu bratrovi napsala dost ostrý dopis, ve kterém píše: Tvé názory na manželství jsou mylné. Jedině poskvrnění manželského lože může porušit či **anulovat¹** manželský slib. ... Ty však jsi rozladěný a zmatený a máš nesprávné názory na otázku rozvodu. Tvé odůvodňování neobstojí. **Lidé nemají právo klást měřítko zákona sami, obcházet Boží zákon a vyhovovat svým sklonům. Bůh uvedl pouze jeden důvod, pro který může žena opustit svého muže, nebo muž svoji ženu, totiž cizoložství.** Uvažuj na modlitbách o této otázce. ^{Letter 8 1888}

Poznámka (1) – anglické slovo *annul* = doslova *anulovat*

Ellen Whiteová zkrátka počítala s tím, že existuje důvod pro rozvod: V případech porušení sedmého přikázání, kdy viník neprojevuje opravdové pokání a kdy ten, komu bylo ublíženo, může dosáhnout rozvodu, aniž by se tím oběma manželům nebo dětem, jestliže je mají, přitížilo, manželé by se měli rozvést. ^{TSB 250}

PROTIARGUMENTY

Nebyl to ale jen pouhý názor sestry Whiteové?

Tvé názory na manželství jsou mylné. Jedině poskvrnění manželského lože může porušit či anulovat manželský slib. ... Ty však jsi rozladěný a zmatený a máš nesprávné názory na otázku rozvodu. Tvé odůvodňování neobstojí. Lidé nemají právo klást měřítka zákona sami, obcházet Boží zákon a vyhovovat svým sklonům. Bůh uvedl pouze jeden důvod, pro který může žena opustit svého muže, nebo muž svoji ženu, totiž cizoložství. Uvažuj na modlitbách o této otázce. ^{Letter 8 1888} Psala tento dopis EGW pouze z vlastního poznání pravdy, nebo ji v této otázce Bůh detailně zjevil, jak se věci mají a co by měla napsat? O něco dále v tom samém dopise čteme: V noci mne sny přivedly k věcem souvisejícím se sanatoriem Helth Retreat. Viděl jsem tě nešťastného a velmi zkroušeného a cítil jsem zármutek. ...Avšak zatímco jsem se rmoutila nad tímto zjevením, byl tam Bůh, který s tebou, doktore Q., hovořili, Jeho slova tě kárala, ale mísila s e s něžným soucitím. Nemohu napsat přesně slova, která pronášel. Vynasnažím se sdělit ti jejich význam. ... A o něco dále, v tom samém dopise, znovu čteme: Zjevil ses mi ve snu při jiné příležitosti. Tvá hlava se skláněla nad stolem... ^{Letter 8 1888}

Obecně Ellen Whiteová psala kromě článků také dopisy, ve kterých předávala to, co ji zjevoval Bůh, aby měla napsat. Někteří lidé mají tendenci zpochybňovat její svědectví v dopisech, a argumentují tím, že jsou napsány pouze konkrétnímu člověku do konkrétní doby. Proti tomu se ale stavěla Ellen Whiteová s odporem. Stačí si přečíst v Selected Messages vo. 1 oddíl 1. Také v jednom dopise, ve kterém psala jednomu bratrovi, který se dopouštěl cizoložství, čteme: Hovořil jsi o těchto záležitostech tak, jak jsi je viděl ty, a sice že všechna sdělení od sestry Whiteové nejsou od Hospodina, ale že jsou to částečně její vlastní myšlenky a soudy, které nejsou o nic lepší, nežli úsudek a myšlenky kohokoliv jiného. To je jedna z ďáblových návnad, na které chytá tvé pochybnosti, aby oklamal tvou duši i duše jiných, kteří se odváží rozdělit tuto záležitost čarou a říct: „Tato část, která se mi líbí, je od Boha, ale tato část, která vytyká a odsuzuje způsob mého chování, je jen od sestry Whiteové a nenese pečeť svatosti.“ Tímto způsobem jsi vlastně odmítl všechna poselství, která ti Bůh seslal ve své něžné soucitné lásce, aby tě spasil před mravní zkláskou. ^{Letter 16,1888, napsáno dne 30.4 1888} Někdy Bůh nedal Ellen Whiteové světlo ohledně nějakého případu, takže v jiných dopisech můžeme najít i výroky v tomto duchu: V souvislosti s tímto případem se mi nedostalo žádného osvětlení, proto se neodvažuji hovořit o něm s nárokem na správnost svého názoru. ^{TSB 234} To ale není případ předchozích dopisů. Jinde zase píše: Můžete říci, že toto sdělení bylo pouhým dopisem. Ano, byl to jen dopis, avšak napsán z podnětu Božího Ducha, abych vás upozornila na to, co mi bylo ukázáno. V těchto dopisech, které jsem vám napsala, ve svědectvích, která jsem vám přinášela, podávám vám to, co mi Pán zjevil. Neuveřejňuji ani jediný článek, který by vyjadřoval pouze mé vlastní myšlenky. Dopisy jsou tím, co mi Pán zjevil ve viděních - převzácné paprsky světla, zářícího od trůnu. ^{5T 67}

Také citát o rozvodech z MB 63 (viz úvod knihy), tedy z knihy Myšlenky z hory blahoslavenství, bychom neměli brát na lehkou váhu. Vždyť tato kniha vznikla jako „vedlejší produkt“ známé pentalogie Drama věků, přičemž tento soubor knih vznikl na základě mnoha vidění.

Nejsou slova „mimo případ smilstva“ později přidaná překladateli, prepisovači, nebo členy první církve, aby obhájili celibát?

Hlavní problém této argumentace spočívá v tom, že můžeme tuto námitku pak použít na jakékoliv místo Písma a zpochybnit vše, co se nám jen „hodí“. Navíc v drtivé většině rukopisů (Sinajský kodex, Vatikánský kodex, Textus receptus) se tato slova nacházejí a mezi textovými kritiky je většinou shoda v tom, že se v původním textu slova „mimo případ smilstva“ skutečně nacházela.

Budeme se tedy držet jednak zdravého rozumu, a pak také těchto inspirovaných slov: Mnozí se na nás dívají s rozpaky a říkají: „Nemyslíte si, že chyba mohla být v opisu nebo v překladatelích?“ To je možné a rozum, který je natolik omezen, že bude pochybovat a pozastavovat se nad těmito možnostmi či pravděpodobnostmi, bude zrovna tak pochybovat o tajemství inspirovaného Slova, neboť nechápavost lidí nemůže prohlédnout Boží záměry. ^{1SM 16.}

Smilstvo bylo v Izraeli trestáno smrtí – takže jediný důvod k rozvodu byla přeci jen a pouze smrt partnera...?

V židovském zákoně (zákoníku) je zakotven tento paragraf: Kdyby někdo zcizoložil s provdanou ženou, kdyby někdo zcizoložil s ženou svého bližního, jistě bude usmrcen -- cizoložník i cizoložnice. Lv 20,10. Z Božího slova ale vyplývá, že podvedený manžel měl vesměs tři možnosti:

a) Napsat rozvodový list a rozvést se se ženou (Dt 24,1-4)

b) Zahájit soudní přelíčení, za přítomnosti soudce (Dt 17,12) a minimálně dvou svědků, kteří by svědčili o spáchaném trestném činu (Dt 17,6-7) a vykonat trest smrti (Dt 17,5). Pokud ale soud nezasedl (nebo nebyl přítomen soudce či svědkové), nebyl vydán rozsudek o smrti a žena, která se dopustila smilstva, mohla i nadále žít, což je patrné ze známého příběhu o cizoložnici: Ježíš se vzpřimil a řekl jí: „Ženo, kde jsou tvoji žalobci? Nikdo tě neodsoudil?“ Ona řekla: „Nikdo, Pane.“ Ježíš řekl: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a od této chvíle již nehřeš.“ J 8,10-11

V Bibli máme na dvou místech vzpomenuto, že se muž nerozhodl na základě cizoložství podniknout právní kroky k tomu, aby byla nevěrná strana postihnuta smrtí:

1. V Jeremiášovi čteme v jednom podobenství, ve které vystupuje Izraelský národ jako žena, a Hospodin jako její muž, toto: Viděl jsem to, vždyť právě proto, že izraelská odpadlice cizoložila, jsem ji propustil a dal jsem jí rozlukový lístek. Jer 3,8

2. Další příklad nacházíme v případě narození Ježíše Krista. Ježíšovi pozemští rodiče ještě nebyli manželé, ale v podstatě už se o manželství jednalo: Josef je popsán jako *manžel* (řecky ἀνὴρ) a Marie jako *manželka* (řecky γυναίκα), přestože jsou zatím „pouze“ zasnoubeni. Také výraz propustit (=zapudit) v Mt 1,19 je stejný jako v Mt 5,32 a Mt 19,9. Bůh nedělal v otázce zakázaných tělesných poměrů rozdíl v tom, zda byli dva lidé zasnoubení, nebo už sezdáni. Stačí srovnat tyto dva verše a dát si to dohromady s Lv 20,10 (viz výše):

Když někdo svede pannu, která není zasnoubená, a bude s ní spát, jistě za ni zaplatí věno, aby se stala jeho ženou. Ex 22,15

Jestliže bude dívka, panna zasnoubena muži a potká ji ve městě muž a bude s ní spát, vyvedte oba do brány onoho města, ukamenujte je, ať zemřou. Dt 22,23-24

Tedy vidíme, židé brali zasnoubení velice vážně, považovali jej v podstatě jako manželství. Je to logické: manželství přece není uzavřeno svatební nocí, ale slibem před Bohem o spojení dvou lidí. Josef tedy mohl podniknout právní kroky k tomu, aby byla Marie ukamenována, nebo ji dát rozlukový list a zapudit ji, a přitom by to bylo v Božích očích v pořádku (resp. zůstal by *spravedlivý* Mt 1,19). Jak se rozhodl? Její muž Josef byl *spravedlivý*, a¹ nechtěl ji vystavit hanbě; rozhodl se propustit ji tajně. Mt 1,19
Pozn. (1) řecké slovo kai se překládá nejčastěji jako spojka „a“

Pokud by se tedy Marie skutečně dopustila smilstva, mohl ji Josef zapudit a najít si jinou manželku.

c) Mohl samozřejmě ženě její nevěru odpustit a netahat ji před soudy

Jak tedy vnímat příkázání o smrti za cizoložství v době, kdy už Boží lid nežije pod soudním systémem židovského státu, který by tento tres vykonával? Máme vyhlašovat svrchované právo šaría (jako muslimové) a vraždit cizoložníky? Kdepak, takové cíle Boží slovo jasně zakazuje: Každá duše ať se podřizuje nadřazeným autoritám, neboť není autority, leč od Boha. Ty, které jsou zřízeny od Boha, takže ten, kdo se staví proti autoritě, odporuje Božimu nařízení. Ti, kdo mu odporují, přivolávají na sebe soud. Řím 13,1-2 Tím samozřejmě nechci říci, že by zákon o cizoložství byl nyní úplně zrušen. Pouze už se netýká první, ale druhé smrti: Máme být souzeni podle skutků vykonaných svým tělem. Myslíme si, že by bylo *spravedlivé a správné*, abys dostala trest, který si *spravedlivě* zasloužíš, ale pamatujeme na slova Písma: „Má je pomsta, já odplatím, praví Pán.“ Co jsi zasela, to sklidiš... Co nařídil Bůh Mojžíšovi učinit s těmi, kteří se provinili cizoložstvím? Měli být ukamenováni. Končí tím tento trest? Ne, oni musejí zemřít podruhé. Kamenování už bylo zrušeno, avšak trest za porušování Božího zákona zrušen nebyl. Jestliže se provinilec upřímně nekaje, bude Hospodinovou přítomností ztrestán věčnou zkárou. Letter 12, 1864

Ellen Whiteová stejně jako Bible nevnímá jiný důvod k rozvodu. Takový příklad můžeme vidět v jednom jejím dopise adresovaném muži, který měl doma manželku posedlou démonem. V tomto krajním případě tedy Whiteová doporučila odluku (viz první odstavec). Uvedme si ve zkratce některé citace (pro celé studium viz TSD 76-78; paralelní text v Dopise 34,1890):

To nejlepší, co může udělat se svou dětinskou manželkou, tak panovačnou, tak zarputilou a tak neovladatelnou, je vzít ji domů a nechat ji její matce, která z ní udělala to, čím je. Ačkoliv je to jistě bolestné, je to to jediné, co může udělat, nemá-li být duchovně zničen, obětován démonovi hysterie a satanských představ...

Ona je právě tak posedlá démonem, jako byl ten člověk, který se sám mučil a řezal, když Ježíš vyháněl ďáblы... Bratr D. musí nechat satana, ať si běsní a ne dovolit, aby byl sám odříznut od výsad, které přináší náboženství jen proto, že si to přeje jeho žena. ... Bratře D., byl jsi vystrašen násilím své manželky, avšak cesta, kterou se máš dát, je přímočará stezka pravdy, spravedlnosti a moudrosti a stálá bohobojnost. Satan již jásá nad svým úspěchem.

Sestro D., nestavěla bych tuto záležitost tak, jak to nyní činím, kdyby nebylo jiného života tak těsně spjatého s tvým, života člověka, jehož si Bůh vyvolil za svého služebníka. Tento sňatek se neměl uskutečnit, avšak stalo se a pro tvého manžela je nyní desetkrát těžší to překonat, než kdyby tě nebyl nikdy viděl...

Manželský slib, jenž váže muže k jeho ženě, musí zůstat neporušen, ale on složil slib rovněž svému Pánu, že Ho bude milovat celým svým srdcem, neoddělitelnou láskou. Dopis 34 1890

Tato manželka se dopouštěla dokonce v manželství násilí vůči svému partnerovi. Přesto Whiteová trvá na tom, že manželský slib musí zůstat neporušen (viz podtržené věty). To je dost silný argument proti těm, kteří přemýšlí o tom, že zrušení manželství a vytvoření nového sňatku lze ospravedlnit kromě smilstva také násilným chováním jedno z partnerů, gamblerství, atd. Ne, jiný důvod pro rozvod kromě smilstva zkrátka NEEXISTUJE, ať už se nám to zdá z našeho lidského omezeného pohledu jako dobré či špatné pravidlo. Boží vůle se totiž nepodřizuje tím, co se nám líbí, nebo nelíbí, nebo jak bychom chtěli, aby to bylo.

Přesto abychom byli féroví, uvedme si ještě několik vyjímečných případů, kdy došlo k manželským svazkům, které sice neměli být podle Boží vůle uskutečněny, nicméně je lepší již do těchto svazků nezasahovat a nerušit je:

DODATEK:

ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY OPĚTOVNÉHO SŇATKU

Žijeme v porušeném světě a někdy zkrátka věci nejdou tak, jak bychom očekávali. Lidé se mohou dostávat do velice složitých vztahových situací. Na jedné straně máme jasné prohlášení sestry Whiteové: Sestra Whiteová nesouhlasila s těmi, kteří trvali na tom, že se u člověka, jenž se odloučil od svého partnera na jiném než Biblickém základě a znovu vstoupil do manželského svazku, musí být toto druhé manželství zrušeno, má-li být přijat či má-li zůstat v církvi Adventistů sedmého dne. TSB 223 Na druhou stranu i ona sama uznávala, že mohou nastat různé složité situace, které je potřeba řešit velice moudře, tak, abychom nesnižovali Boží principy, ale také abychom používali zdravý rozum a šlo nám především o to, abychom skrze Boží zásady nezpůsobovali destrukci druhých lidí, ale abychom budovali.

Zkusme ještě porovnat tyto dva citáty sestry Whiteové:

1. Lidé, kteří porušují sedmé přikázání, by měli být z církve vyloučeni, neměli by být v jejím společenství a neměli by mít výsady domu Božího. Anděl pravil: „Toto není hřích z nevědomosti. Je to vědomý hřích a ten, kdo jej páchá, ať je stár či mlád, dostane zasloužený Boží trest.“ ^{TSD 248-249}

2. Starší sestra sestry Whiteové, Sarah Harmonová, se provdala za Stephena Beldena a stala se matkou pěti dětí. On se po její smrti kvůli starosti o děti oženil se ženou, která byla dlouhou dobu věrnou služebnicí v jeho domácnosti. Krátce poté se v sousedství objevily spalničky a ona spolu s dalšími lidmi vážně onemocněla. Spalničky zasáhly její mozek, pomátla se a museli ji odvést do léčebny. Bratr Belden nějaký čas bojoval, snažil se věnovat svým pěti dětem, a pak se kvůli nim oženil s velmi hodnou a schopnou ženou. Pomáhala mu budovat domov, vychovávat děti a žila s ním v Norfolk Islandu, kde zemřel. V místě, kde bratr Belden žil, se někteří lidé někdy snažili zařídit jeho vyloučení z církve z důvodu cizoložství, protože se oženil, aniž by došlo k Biblickému zrušení jeho sňatku s jeho první ženou. Když byla sestra Whiteová požádána o názor na tuto záležitost, řekla: „nechtě je být“ .

^{TSD 224-225}

Vidíme velmi zvláštní věc: jakoby Whiteová připouštěla opětovný sňatek i na jiném, než Biblickém základě. Jsem přesvědčen o tom, že by citát TSD 224-225 neměl obhajovat benevolentní postoj v otázce důvodu pro rozvod, nebo dokonce dělat z tohoto případu precedent (EGW totiž napsala i ten první citát, a mnoho dalších v této studii!). Její strohá slova (nebo spíš povzdech) „nechte je být“ můžeme jen stěží chápat jako její souhlas s tím, že jako církev můžeme určovat a praktikovat plošně „výjimečné případy“; spíše se zdá, že když viděla tu spoušť kolem tohoto případu, tak to nechtěla dělat ještě horší. Svazek sice neměl být (stejně jako v prvním případě) uzavřen, nicméně - stalo se a není potřeba celou situaci ještě více komplikovat. Z jejich slov ohledně rozvodu se nezdá, že by s tím novým sňatkem plně souhlasila, ale spíš usoudila, že bude lepší do toho už dál „nerýpat“ a nechat věci jak jsou, v opačném případě by bylo dosaženo akorát rozdělení a utrpení na všech stranách.

Přesto se můžeme zamýšlet nad tím, že jestliže Ellen Whiteová dovolovala nový sňatek i mimo rámec smilstva, potom mají zastánci radikálního názoru neexistence rozvodu tak trochu problém, protože se tím víc principiálně rozchází s citlivými radami Ducha prorockého.

ZÁVĚR

V této studii jsme se zabývali otázkou opětovného sňatku. Prošli jsme snad všechny místa v Bibli a známější argumenty pro i proti rozvodu. Snažil jsem se pochopit a porozumět veškerým Biblickým textům i spisům Ducha prorockého. Při hlubším studiu jsem zjistil, že si tyto dva zdroje poznání v ničem neodporují, a připouští, v *krajních případech možnost rozvodu a opětovného sňatku pouze z důvodu smilstva*.

Online zamyšlení:

<https://www.youtube.com/channel/UCI512xuSASqYhIKDODqxJkA/videos>